No. 16. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 19 Januarij.



FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Januarij.

Aan het slot der zitting van de kamer van afgevaardigden van gisteren, is de door de commissie van het adres in het ontwerp gebragte zinsnede betrekkelijk Zwitserland met eene meerderheid van 221 tegen 208 stemmen verworpen. Het getal 221, hetwelk herinnerde, aan het beruchte adres van 1830, dat hetzelfde getal stemmen hield, maakte eenen bijzonderen indruk op de kamer. De meerderheid voor het ministerie was, hier dus slechts 13 stemmen, alzoo 16 minder alsdan in de kwestie van Ancona.

In de zitting van heden is de kamer overgegaan tot de phrase betrekkelijk Spanje, luidende, naar de redactie der commissie, als volgt: » Met diepe smart zien wij Spanje zich zelf in de afgrijsselijkheden van den burgeroorlog verteeren. Wij wenschen vurig, dat het gouvernement Uwer M., aan de zaak van de koningin *Isabella* den steun blijvende verleenen, die Frankrijks belangen medebrengen, in overeenstemming met deszelfs bondgenooten, al zijnen invloed aanwende, om een einde te stellen aan zulke betreurenswaardige gebeurtenissen." — Alleen de maarschalk *Clausel* voerde over deze paragraaf het woord. Hij hield haar onvoldoende en onbeteekenend. Hij meende, dat men te kort deed aan de bepalingen van het viervoudig verbond; de spaansche koningin de hulp niet verleende die haar in 1835 en 1836 werd gegeven, terwijl men dagelijks ondersteuning aan don *Carlos* zag toevoeren. Hij betreurde het, dat de ministers den moed niet hadden, om zich voor de eene of de andere der partijen, die Spanje verdeelden, te verklaren. Na deze korte aanmerkingen, ging de kamer, zonder van de spaansche kwestie verder een punt van discussie te maken, tot de stemming over, en werd de zinsnede betrekkelijk Spanje [illegible] heid aangenomen. Ook de ministers stemden vóór dit artikel.

De volgende zinsnede betrekkelijk Polen, luidende: » Levendig getroffen over de rampspoeden van Polen, hernieuw de kamer hare standvastige wenschen voor een volk, welks aloude nationaliteit onder de bescherming der traktaten is geplaatst;" werd zonder discussie aangenomen; evenzoo, de na het bekend worden van de inneming van het fort St. Jean d'Ulloa, veranderde zinsnede aangaande Mexiko.

De kamer alsnu de zinsneden van het adres, die op de buitenlandsche zaken betrekking hebben, afgehandeld hebbende, kwam terug op het tweede gedeelte van het amendement des heeren *Amilhau*, waarbij, aan het hoofd van het adres, de buitenlandsche staatkunde van het gouvernement in het algemeen wordt goedgekeurd, in tegenoverstelling van de redactie der commissie van het adres, welke eene berisping hield. De door den heer *Amilhau* voorgestelde woorden houden het volgende: » Onder dit gouvernement, dat ijverzuchtig op zijne waarde is, en zijne verbindtenissen getrouw bewaart, bekleedt Frankrijk in de wereld en in de achting der volken altijd den rang, dien hetzelve toekomt en waarvan het niets zou kunnen verliezen." De heer *Amilhau*, zijn amendement ontwikkelende, zeide, dat, nadat de kamer over de zaak van Ancona en Zwitserland beslist had, zijn amendement onmogelijk kon verworpen worden. De heeren *Garnier Pagès* en *Berryer* vroegen gelijktijdig het woord. De eerste bestreed het amendement, met het maken van algemeene aanmerkingen tegen de staatkunde van het bestuur. Na hem beklom de heer *Gunin Gridaine* de tribune, ter ondersteuning van het amendement, als bevestigende de staatkunde waaraan hij sedert 1830 zijn zegel had gehecht. De zinsnede der commissie behelsde een vonnis, eene uitspraak, om de ministers te doen vallen, hetwelk de waardigheid der kamer verbood, dat gestemd werd. Hij verdedigde de daden van het bestuur, waaraan het amendement regt liet wedervaren, en daarom zou hij vóór het amendement stemmen.

Na den vorigen spreker trad de heer *Piscatory* op, om tegen het amendement te spreken. Deze oordeelde, dat de gevolgde staatkunde beneden de waardigheid van Frankrijk was: in het Oosten bekleedde Frankrijk den rang niet, dien het toekwam; Belgie dat alles gedaan had, om aan Frankrijk en Belgie den rang te doen geven, die zij behoorden te vervullen, had men aan zijn lot overgelaten; op het oogenblik dat de Pruissen welligt gereed stonden om het Limburgsche en Luxemburgsche binnen te trekken, had men geen regiment aan de grenzen, om te waken, dat het grondgebied niet geschonden werd. De heer *Piscatory* sprak voorts nog over de waarborgen, die men voor de hervormingen in Italie had gehad en behooren te houden; hij vond de houding van Frankrijk buitenslands vernederend; een zeggen, dat de ontevredenheid van het centrum opwekte; en merkte ten slotte aan, dat bij de aanneming van het eerste gedeelte des amendements van den heer *Amilhou*, de ministers geene andere meerderheid gehad hadden, dan die zij zichzelve, door hunne eigen stem, hadden gegeven. Nadat de heer *Piscatory* gesproken had, meende de minister van finantien *Lacave Lapagne*, de opmerking te moeten maken, dat van het woord *stipulation*, waarvan in de processenverbaal der kamer van 1831, omtrent de kwestie van Ancona, gesproken werd, geen woord in het verslag van den *Moniteur* stond, welke aanmerking tot eene discussie leidde, over de weglatingen uit den *Moniteur*, gelijk voor eenige dagen de heer *Thiers* daarvan nog het voorbeeld gegeven had. Eindelijk werd het woord aan den heer *Berrijer* gegeven. Deze begon met de opmerking, dat wanneer de kamer in twee partijen verdeeld was, dit een zeker blijk was van een' bedenkelijken toestand; daarop merkte hij aan, dat de bekwame lieden, die sedert acht jaren aan de zaken waren geweest, thans tot de oppositie waren overgegaan; de stelling aannemende, naar het gevoel van overtuiging, hetgeen zijne daden steeds bestierde, dat de lieden, die zich tot de coalitie verbonden hadden, door zeer eervolle drijfveren konden bewogen worden. Bij het vertrek van den post was hij nog aan het woord.

De Heeren *Parant* en *Dessauret* hebben een amendement voorgesteld, om het slot van het adres der commissie aldus te veranderen:

» Wij houden [illegible], Sire, dat de [illegible] vereeniging der groote staatsmagten binnen derzelver constitutionele grenzen, alleen de veiligheid van het land kan handhaven. De kamer der gedeputeerden beijvert zich dan ook, om U de verzekering te geven van hare opregte medewerking.

» Wij verlaten ons, Sire, op de deugdzaamheid onzer instellingen; zij verzekeren Uwe regten en de onze, de constitutionele monarchij waarborgt te gelijker tijd de vrijheid der volken en die vastheid welke de grootheid der staten uitmaakt."

— Het *Journal des Débats* komt er thans zijdelings voor uit, dat eenige leden van de legitimistische partij, bij de kwestie van Ancona, voor het ministerie kunnen gestemd hebben. De oppositie schrijft de meerdere stemmen, die het ministerie in de kwestien van Ancona en Zwitserland boven de vroegere stemmingen heeft bekomen, behalve aan de legitimisten, aan een deel der vrienden van den heer *Dupin* toe, die reeds, bij zijne verklaring aan de meerderheid van de commissie, zijne afkeuring had te kennen gegeven over de berisping van de daden des bestuurs, omtrent voltooide daadzaken. Met gespannen verwachting ziet men nu den uitslag der stemming over het amendement van den heer *Amilhou* te gemoet. Intusschen meent men, dat al behoudt het ministerie ook de overhand bij deze stemming en bij die van het geheele adres, het toch slechts met eene geringe meerderheid zal zijn, die ten minste noodzakelijkheid maken zal, om eenige wijziging in het bestuur te brengen, schoon men daarmede niet zal geholpen zijn, dewijl eene bepaalde meerderheid in de kamer zal ontbreken, en dit maakt juist, zoowel het aanblijven der ministers, als elke verandering hoogst moeijelijk.

— De *Moniteur* behelst een rapport van den schout-bij-nacht *Baudin*, geenszins nog behelzende het verslag van de bemagtiging van het fort St. Juan d' Ulloa, maar eene opgaaf der dooden en gekwetsten op de fregatten *Nereide*, *Iphigenie* en *Gloire*. Volgens dezelve waren er op de drie schepen geweest 4 gesneuvelden en 30 gekwetsten.

— Een der Lyonsche bladen vermeldt dat het lijk der prinses *Maria*, door haren echtgenoot, den hertog *Alexander* van Wurtemberg begeleid, den 13den Lyon heeft moeten doorkomen.

Men schijnt nog steeds bevreesd voor nieuwe onlusten in het departement Charente inférieure, waar eene algemeene ontevredenheid onder de bevolking zou heerschen. Men heeft zoowel naar la Rochelle als naar Rochefort en andere plaatsen troepen van allerlei wapenen gezouden.

— De berigten van de Spaansche grenzen, uit Bayonne van den 13den Januarij, melden, dat *Espartero* eene beweging in de rigting van Villarcayo had gemaakt, en *Maroto* met eene aanzienlijke magt in Alava, nabij de Incartationes, stelling had genomen. — De beide Engelschen *Fector* en *Brothwik* waren door don *Carlos* met de meeste onderscheiding ontvangen; zij zouden *Maroto* in diens nieuwe stellingen bezoeken.

— De oorlogszuchtige berigten uit Belgie en de zwakke meerderheid van het ministerie werkten nadeelig op de fondsen. De notering was heden 5 pCt. 110,50; 3 pCt. 78,95; Nap. r. 99,15; Sp. Ardoin 17½; Portugal 20½; Rom. L. 101½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Januarij.

Uit Berlijn verneemt men, dat het jaarlijks krooning- en ordefeest dit jaar op den 20sten dezer is bepaald.

— De geheimraad *Alexander von Humboldt* is uit Parijs te Berlijn terug gekomen; en de pruissische gezant bij het oostenrijksche hof, graaf *von Maltzan* naar Weenen vertrokken.

— Uit Munchen schrijft men dat Z. M. de koning van Beijeren tegen de helft van de volgende maand zijne residentie verlaten zal, om eene reis naar Napels te ondernemen.

— Naar men wil, zoude er te Munchen een keizerlijk russische Generaal aangekomen zijn, die door zijnen Monarch aan den Hertog van Leuchtenberg gezonden is, om dezen in de russische taal, vooral in het russische kommando te onderwijzen. Bekend is het, dat de keizer den jongen Hertog te Moskau als zijnen vijfden zoon voorgesteld heeft, minder bekend is het, dat de laatste een zilveren schild met historische zinnebeelden ten geschenk heeft bekomen, waarop eene M, in goud ingelegd, zoowel des hertogs naam, als die van zijne bruid voorstelt. Voor den Prins is dit geschenk nog van hoogere waarde, door het toeval, dat het hem overhandigd werd op den verjaardag van den slag bij Krasnoe, waarin zijn heldhaftige vader gewond is. De handelstand van Oud Moskau heeft den dag waarop de Hertog aangekomen is, vereeuwigd door het stichten van een huis van opvoeding voor 40 jonge meisjes, waartoe eene som van nagenoeg 100,000 roebels bestemd is.

— Van de Italiaansche grenzen schrijft men van den 1sten Januarij:

» In den Romeinschen staat is alles rustig; de beide regimenten Zwitsers, die aangeworven zijn, om den Paus twintig jaren te dienen, en die gezamenlijk 4600 man sterk zijn, zijn volkomen toereikend, om elke poging tot rustverstooring te verhinderen. Buiten dien zullen er groote veranderingen in den pauselijken regeringsvorm plaats hebben, zoodat vele voorwendsels tot klagen zullen voorgekomen worden."

— Men schrijft uit Konstantinopel van den 19den December: » De jongste berigten van het Grieksche leger in den Taurus luiden zeer ongunstig. Zooals bekend is, bestaat dit uit de keur-troepen van het Turksche rijk en aan hun behoud is bijzonder veel gelegen. Zooveel te treuriger is het te vernemen, dat eene boosaardige typhus in hunne rijen woedt, en dagelijks honderden nedervelt. De chirurgijnmajoor van den generalen staf en een vrij groot getal officieren van gezondheid van minderen rang zijn, volgens de laatste berigten, als offers hunner inspanningen gevallen, en reeds ontwaart men het gebrek aan geneeskundige hulp in eene hooge mate. — In Smyrna hebben zich weder eenige pestgevallen voorgedaan. — Het escader van den admiraal *Lalande* moet, nadat het eenen togt naar de Grieksche kusten gemaakt heeft, in de haven van Smyrna of Vurla overwinteren."

— In een schrijven uit Alexandrië leest men:

» Van alle zijden landen hier thans vreemdelingen aan; gedeeltelijk komen zij van de Roode Zee, gedeeltelijk uit Europa. Van de vijf rustplaatsen, die de Engelschen tusschen Suez en Kahira laten bouwen, zijn reeds twee gereed. Ras zal men de woestijn met alle de gemakken van Europa kunnen doorreizen. Is de weg eens voltooid en rijdbaar gemaakt, dan zal de groote reis van Bombay naar Triest slechts als eene speelreis worden beschouwd. In het afgeloopen jaar hebben 800 Europeanen den togt door de woestijn afgelegd, en waarschijnlijk zal dat getal in het volgende ten minste verdriedubbeld worden. Eerlang zal aldaar geregeld een engelsche postwagen rijden. Nog eenige jaren en wij zien omnibussen en stoomrijtuigen de woestijn doorkruisen."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den Januarij.

Door Z. M. is tot lid der regtbank te Maastricht benoemd: Mr. *C. M. Wintgens*, tot dus verre adjunct-commies bij het departement van oorlog.

— Men verneemt dat dezer dagen bij het departement van binnenlandsche zaken, door tusschenkomst der Gouverneurs van verschillende provinciën, berigten ingekomen zijn, volgens welke de inschrijvingen, eenigen tijd geleden geopend, om gelden, tot het daarstellen van een monument voor den onsterfelijken zeeheld *Michiel Adriaansz. de Ruiter* op te rigten, bereids eene som van ƒ 2,660,09½ bedragen hebben.

— Er heeft dezer dagen eene organisatie bij het departement van Binnenlandsche zaken plaats gehad. Bij die gelegenheid zijn onderscheiden commiesen en adjunct-commiesen in hunne rangen bevestigd geworden; terwijl voorts tot commiesen benoemd zijn: Jonkh. Mr. *A. van der Heim* en *D. W. Hora Siccama*, en tot adjunct-commiesen *P. Bal*, *M. C. van Daalen Wetters*, *W. G. F. Koemans*, *D. Horn*, *D. Castelein*, *H. van der Sprong*, *A. J. van As* en *J. Manesse*. Almede is door Z. M. aan den adjunct-commies *J. C. Pabst*, de personeele titel en rang van commi es toegekend geworden.

— Men schrijft uit Amsterdam, van gisteren: » De Prins *Nawab Akbaloodoulah Buhadoor van Oude* verlaat ons dezen middag weder, om zich over 's Gravenhage naar Rotterdam en van daar op de stoomboot naar Londen te begeven. Gedurende deszelfs verblijf alhier heeft Z. H. onderscheidene gebouwen en inrigtingen dezer stad bezocht, als, onder anderen, 's Rijks Werf, de Kweekschool voor de Zeevaart, de Stads Anatomiekamer, de Oude en Nieuwe Kerken, de Portugesche Kerk en de Diamantslijperij *de Harmonie*, in de Zwanenburgerstraat."

— Eergisteren, ongeveer half vier ure, is te Scheveningen masteloos gestrand eene Engelsche kolenbrik, gevoerd door kapitein *Aynsley*, komende van Londen en gedestineerd naar Sunderland zonder lading. De equipagie, bestaande uit zes koppen, is door de reddingboot van dezelve gehaald geworden. Door den voerman *J. van Blyswyk* en eenige andere menschenvrienden zijn met een wagen almede pogingen aangewend, om voor dat de reddingboot den bodem bereikt had, de schipbreukelingen te redden: deze pogingen zijn met levensgevaar gepaard gegaan, en het is welligt aan het beleid van andere kloeke mannen te danken, dat die voerman en de zijnen niet verdronken zijn; intusschen mogen wij niet afzijn, hierbij te voegen, dat de daad aan roekeloosheid vooral daarom grensde, omdat het scheepsvolk van de brik, als het ware, in geen gevaar verkeerde.

— In den nacht van den 8sten op den 9den dezer, is de pel- en roggemolen van *Lammert Pieters Mulder*, te Muntendam, prov. Groningen, geheel afgebrand. De hulp der aangebragte brandspuiten was onvoldoende, om iets van den molen te redden. Het huis van den molenaar is echter gelukkig bewaard gebleven. Deze molen was in 1828, nadat de vorige ook was afgebrand, nieuw gebouwd en in eene te Zaandam bestaande brandwaarborg-maatschappij voor ƒ 10,000 verzekerd.

In de zitting van de belgische vertegenwoordigers van eergisteren heeft de minister van buiten- en binnenlandsche zaken, *Detheux*, een drietal ontwerpen aangeboden; één daarvan behelst wijzigingen in het douanen-tarief; bij een ander wordt een supplementair krediet voor het departement van binnenlandsche zaken over de jaren 1837 en 1838 aangevraagd. De kamer hechtte in deze zitting hare goedkeuring aan de tusschen het bewind en den heer *Cockerill* sedert 1834 getroffene accoorden. De zitting werd tot heden geadjourneerd.

— Omtrent de militaire bewegingen vindt men heden niet veel naders in de belgische bladen. Te Brussel werd van eene promotie en verdere benoemingen tot aanvulling van de kaders bij alle wapenen gesproken, alsmede onder de burgerwacht; het bevel over die van Brussel zou aan iemand van hoogen rang met den titel van kolonel gegeven worden. — Eene batterij artillerie heeft nog in den nacht van gisteren Brussel verlaten, in de rigting van Diest trekkende.

— De *Observateur* behelst een schrijven uit Parijs van den 13den, dat de heeren *Metz* en *d'Ansembourg* heden, Vrijdag, te Brussel zouden terugkomen. In dien brief wordt voorts de meening geuit, dat de stem-uitbrenging der fransche kamer in de belgische kwestie, het gevolg zou hebben, welke ministers er ook aan de zaken mogten komen, dat het *status quo* onbepaald zou verlengd worden, in geval men namelijk in Belgie bij de aangenomene houding bleef volharden. Intusschen had de taal van den *Indépendant*, als de uitdrukking van het gevoelen des belgischen bewinds, met opzigt tot hetgeen dat blad aangaande de houding en de verklaringen van den heer *Molé* gezegd had, te Parijs, immers onder de lieden die de gevoelens van den briefschrijver toegedaan zijn, bevreemding gebaard.

— Te Antwerpen waren gisteren (17 *Januarij*) genoteerd: Belg. 98; 3 pCt. 67½; O. Met. 108; Sp. Ardoin 16¾; Nap. r. 93¾; Rom. L. 101; Cert. te Antw. 99¾; Braz. 77 Wisselschtse. — Wissel op Amst. en Rott. 1½ pCt. v.

Blijkens de Londensche berigten tot den 16den, is er den vorigen dag een raad van ministers gehouden, welke twee uren geduurd heeft. — Daarna heeft er eene bijeenkomst plaats gehad tusschen de Russische, Fransche, Pruissische en Oostenrijksche ministers.

— De Prins *Eduard van Saxen-Weimar*, was van 's Hage te Londen aangekomen en had onderscheidene leden van de koninklijke familie bezocht.

— De vereenigingen, tot het bewerken eener afschaffing van de korenwetten, vermenigvuldigen zich steeds; die, welke ll. Zaturdag te Londen werd gehouden, was zeer talrijk. Een verzoekschrift tegen de korenwetten is reeds door 10,000 personen onderteekend.

— De jongste berigten uit Noord-Amerika, tot den 22sten December, maken geen gewag van nieuwe aanrandingen tegen Kanada. De bewindvoerder in laatstgenoemde volkplanting heeft zich tot den president *van Buren* gewend, ten einde dezen te doen intrekken het gezegde in deszelfs jongste boodschap, als of in Neder-Kanada nieuwe onlusten waren uitgebroken.

— Den 15den waren te Londen de 3 pCt. gecons. 92¾; Ned. 2½ pCt. 54¼; Id. 5 pCt. 102½; Sp. Ardoin 17⅞ Braz. 77½.

REGTSZAKEN.

(*Vervolg van N°. 14*)

Ad. II. betoogt de verdediger, dat, al bestond hier eenig bewijs, of al nam men aan, dat de schaden op de reis van Amsterdam naar Batavia mogt beloopen zijn, de opgegeven schade echter niet van dien aard is, waarvoor de assurantie is aangegaan, en geenszins het gevolg is van eenig evenement ter zee, bij art. 350 van het tegenwoordige wetboek van koophandel met het juiste woord van zee-ramp uitgedrukt. Onder de schaden, die de assurantie moet dragen, kan nooit gerekend worden die, welke het gewoon gebruik van het schip te weeg brengt en die men ten onregte als zee-evenement beschouwt. Nooit kan daaronder begrepen worden de slijtage van het schip, die meerder of minder spoedig of langzaam is, naarmate van het drukker gebruik maken van het schip, naar den duur der reis, naar het weder en den wind, die het op zee heeft. Hierop slaat art. 352 van het wetboek van koophandel; dit erkent Rogron in zijn 12e kapittel, 9e sectie; dit wordt bevestigd in het advijs bij Barens, 1e deel, bl. 138. Eindelijk wordt dit gevoelen door de Verzameling van Casu-positiën van v. d. Linden bekrachtigd. Ook daarin wordt het beginsel aangenomen, dat alle schaden, aan het schip veroorzaakt, zonder dat er eenige zeeramp heeft plaats gehad, niet ten laste van den assuradeur komen. Naar des pleiters meening, blijkt het uit de stukken der partijen, dat de herstelde schade het gevolg van slijtage van het schip is. Blijkens de te Sourabaija gehouden inspectie, was er alleen aan den koperen huid schade toegebragt. Overigens was het schip in goeden staat, volkomen digt, de spijkerhuid had niet het minste geleden, en nu moet men, naar het gevoelen van deskundigen aannemen, dat, wanneer de spijkerhuid geen letsel bekomen heeft, de vermindering van den koperen huid slechts als het gevolg van slijtage kan worden aangemerkt. Hij betoogt wijders, dat de slijtagie van het koper zeer verschillend is; dat een schip oudtijds wel tien reizen met één koperen huid aflegde; dat, er echter tegenwoordig vele voorbeelden bestaan, dat de koperen huid, reeds na anderhalve reis, in slechten staat geraakt; dat, onder anderen, *the Sylphe*, na het doen van slechts eene reis, op nieuw is gekoperd moeten worden; en dat men in den *Revue Britannique* van october 1836, een notabel voorbeeld dienaangaande vindt, ten aanzien van het schip *de IJstroom*. Verder voert hij aan, dat het reeds sinds langen tijd bekend is, dat de Indische zeeën een slechter invloed op het koper uitoefenen, welke vermeerderd of verminderd wordt, naar den spoed der reis, naar de vracht, welke het schip inhoudt. Verder doet de pleiter zien, dat in het zee-relaas van het schip van geen ander zee-evenement gesproken wordt, dan van het stampen, stooten of werken van het schip, iets hetgeen elk schip, vooral op eene langdurige reis, ondervindt. Wijders geeft hij te kennen, dat deskundigen van begrip zijn, dat wanneer de spijkerhuid nergens vaneên gereten is, er geen zee-evenement heeft plaats gegrepen, maar de veroorzaakte schade alleen het gevolg geweest is, hetgeen derhalve voor de gewone slijtagie van het schip gehouden kan worden. Wel heeft men gezegd, dat de experts gemeend hadden, dat hier eenig zee-evenement moet zijn voorgevallen, daar het koper anders nooit zóó zou zijn afgeslagen. Maar men beweert dat ook de spijkers van koper zijn, en dat derhalve ook deze den invloed van het zeewater ondervinden. Bladen en spijkers slijten alzoo gelijktijdig af. Dan komt de golf, die alle de losgeraakte bladen afslaat, maar dat wegspoelen der bladen door de golven, is geen *fortune de la mer*, waarvan het Wetb. van Koophandel gewaagt. Volgens de expertise te Soerabaya, waren de bladen *door de woeling van de zee* weggenomen. Geene zeeramp was er derhalve ontstaan. Hij beweert verder, dat de experts te Amsterdam, die den staat van het beschadigd schip te Soerabaya niet hebben gekend, niet hebben kunnen beoordeelen, of die schade het gevolg van eenige zeeramp was. Veel had men gesproken, en het zelf voor onwettig gehouden, dat men aan de experts te Amsterdam, hangende het proces, op nieuw eenige vragen had onderworpen; doch dit geschiedde slechts met een eenig en geenszins onbehoorlijk doel, namelijk dat de menschen moesten weten, waartoe hun die vragen gedaan werden, het geen hun, bij de expertise, die zij volvoerd hadden, niet bekend was geweest. Wel heeft men gezegd, dat de experts een derde van het beloop der schaden hadden afgetrokken, hetgeen tot een bewijs kon strekken, dat zij wel degelijk geweten hadden, waarvoor de expertise diende; doch, naar de meening des pleiters, gaat dit begrip niet op, omdat ook bij avarijen, een derde van de geheele som afgetrokken wordt. Doch gaarne wil hij het nader rapport der experts loslaten, indien partij ook het eerste wil opgeven, maar dan kunnen wij ook beweren, dat partij het eenige bewijs ontbreekt, dat zij tot ondersteuning van hare vordering levert.

Ten slotte doet de geëerde pleiter opmerken, dat in het geloofbare geval, dat het hof de zaak uit een ander oogpunt mogt beschouwen, de staat der schaderekening, zoodanig als dezelve door de Amsterdamsche experts opgemaakt is, nooit kan worden aangenomen, vermits die begrooting der schaden buiten de assuradeurs gerekend is, en wel, zonder dat de experts ooit aan boord van het schip geweest zijn. Om een behoorlijken staat der kosten op te maken, had men de rekeningen, die te Soerabaya voldaan zijn, moeten overleggen. In plaats daarvan heeft men alleen de expertise in het proces, welke buiten de assuradeurs heeft plaats gehad, zonder dat de experts zelfs wisten, dat hun werk bestand was, om ten grondslag voor eene vordering van schadevergoeding van assuradeurs, te verstrekken.

Mr. *W. C. B. Wintgens* heeft het gepleite door den verdediger van den assuradeur beantwoord. Hij ving aan met te herinneren aan het bereids, bij den termijn van eisch, aangevoerde, dat het schip de vrouwe *Hendrika* op deszelfs reis van Amsterdam naar Batavia met vele hooge zeeën te worstelen heeft gehad; dat het veel heeft gestampt en gewerkt; dat de koperen huid van het vaartuig daardoor is losgeraakt, en hierdoor voor de geassureerde groote schade is geleden, en zij vele kosten hebben beloopen, die de assuradeurs op zich genomen hebben hen te vergoeden. Van wege hunne zijde is echter ingebragt: 1°. dat, zal de vordering gegrond wezen, er alsdan behoort bewezen te worden, dat de schade gedurende de reis, welke verzekerd was, geleden is; en 2°. dat de schade behoort te hebben plaats gehad door eene dier zee-evenementen, waarvoor het schip verzekerd was. Naar hunne meening, is noch het een noch het ander ten deze gebleken.

Wat de eerste bedenking betreft, is de geachte pleiter het volkomen eens, dat de geassureerden het plaats gehad hebbend sinistre moeten bewijzen. Doch naar zijn gevoelen, bewijzen zij het zoo overvloedig, als zij het in de gegevene omstandigheden slechts eenigzins mogelijk konden doen. Zij leggen over het zeeprotest en de scheepsverklaring beëedigd door den schipper en 12 man der equipagie. Deze bewijzen zijn voldoende, omdat de wet, in het constateren der geledene schade, geene bijzondere vormen voorschrijft. Zij bewijzen voldoende, dat er werkelijke schade geleden is. Dit wordt bevestigd door het traité des assurances, deel II, hoofdstuk IV, handelende over *de preuves de la perte*. Ook het Fransche wetboek staat hetzelfde gevoelen voor. En nu is het de vraag, of de geheele vordering moet worden afgeslagen, omdat het geleverd wordende bewijs niet ter juister plaatse is opgemaakt; omdat de schipper, bij zijne aankomst te Batavia, den 18. April 1835, daar geen zeeprotest, noch scheepsverklaring heeft opgemaakt, en, in plaatse daarvan, den 28sten April naar Soerabaya gestevend is, alwaar hij eerst den 1sten Junij het zeeprotest en den 6den Junij de verklaring heeft opgemaakt, hetgeen strijden zou met art. 242 van het wetb. van koophandel, houdende de bepaling, dat de gevorderde verklaring, binnen 24 uren, na de aankomst op de plaats der bestemming, door den schipper behoort te worden afgelegd. Uit een en ander tracht de assurantie het bewijs te trekken, dat er in casu niets behoorlijk is geconstateerd. Maar hij vermeent op zijne beurt, dat de regter juist op de omstandigheden, op tijden, plaatsen en personen behoort acht te slaan. Daaruit wordt het kennelijk, dat de schipper geene aanleiding had, om te Batavia eene scheepsverklaring op te maken, daar hij de aldaar ontdekte schade voor eene nietigheid hield. Hij ontwaarde daar, dat er zes bladen koper aan bakboord-zijde en acht aan stuurboord-zijde van het schip losgeraakt waren; en beschouwde deze schade van dien aard, dat hij dezelve uit eigen middelen zou kunnen herstellen. Hij vermeende te regt, dat het niet te pas kwam, daarvan eene scheepsverklaring te doen, omdat de assuradeurs niet verpligt zijn dergelijke geringe schade, als hij dacht, dat het schip geleden had, te vergoeden. Eerst dan, wanneer die schade de *f* 1800 te boven gaat, zijn zij, daartoe, volgens den polis verpligt. Toen het schip te Soerabaya behoorlijk werd geïnspecteerd op den 14den, 23sten en 31sten Mei 1835, toen bleek het eerst, welke schaden hetzelve geleden had, en destijds was het nog moeijelijk den waren staat van hetzelve te onderzoeken. Hoe meer men den bodem naderde, hoe meer zich de geledene schade openbaarde. Het bleek derhalve daarbij dat men bij geene mogelijkheid had kunnen vermoeden, dat er zoo vele schade aan het schip was toegebragt, te minder omdat het schip digt was en men alzoo meende, dat onder water zich alles in een goeden staat zou bevinden. Toen was het juiste tijdstip voor den schipper gekomen, om zijne verklaring op te maken. Vroeger bestond daartoe geene noodzakelijkheid, omdat hij dacht dat de geledene schade

niet in de termen der assurantie zou vallen. Dit alles is zoo natuurlijk, dat juist deze omstandigheden van de vaardigheid en de goede trouw van den schipper getuigen. Overigens zij opgemerkt, dat het Fransche wetboek van koophandel nooit te Batavia is ingevoerd, noch nageleefd, en dat hetzelve derhalve alleen van toepassing is op de schepen, die de Nederlandsche en Fransche havens binnenloopen. Het zee-rapport kan alzoo niet als een onmisbaar vereischte aangemerkt worden. De pleiter erkent, dat het rapport het regelmatigst middel van bewijs uitmaakt, doch dat daardoor geenszins andere middelen van bewijs worden uitgesloten. Altijd was men het eens, zoo wel onder het oude als Fransche regt, dat het voldoen te moet beschouwd worden, wanneer de regter de zedelijke en natuurlijke overtuiging verkrijge, dat er werkelijk zoodanige schade is geleden als waarvoor geassureerd is. Maar men neme aan, dat het rapport, hetwelk te Batavia had behooren te worden opgemaakt, als het eenige geldige bewijs kan worden aangemerkt. Dan nog zou de assurantie de schade behooren te vergoeden, omdat volgens de uitdrukkelijke bepaling van den polis, de verzekering duurt tot 21 dagen na de aankomst te Batavia. Men heeft uitgeweid over de beteekenis der woorden *onachtzaamheid van den schipper*, in den polis voorkomende, en gemeend, dat daaronder alleen die schaden behoorden te worden verstaan, welke het casco van het schip, door de onachtzaamheid van den schipper, mogt ondervinden. Maar die uitlegging komt niet overeen met den duidelijken letter van den polis, waarin van de onachtzaamheid des schippers, in den uitgebreidsten zin, gesproken wordt. Trouwens, men wil, dat de vordering zal worden afgewezen, omdat de schade niet behoorlijk door den schipper zou zijn geconstateerd; en het is juist tegen alle schade, welke de geassureerden, door de onachtzaamheid des schippers, van welken aard, die ook moge wezen, konden beloopen, dat zij verzekerd zijn.

(*Vervolg in een volgend nommer.*)

ALLERLEI.

De levenswijze, de gebruiken, de neiging, de smaak van groote namen, zijn, en niet geheel ten onregt, het voorwerp van nieuwsgierige belangstelling, omdat men, in deze bijzonderheden van hun bestaan, geneigd is eene zekere gevolgtrekking omtrent hun karakter te maken, en eene overeenstemming te zoeken tusschen hunnen aard en levenswijs en den geest die in hen woont of in hunne geschriften heerscht. In hoever die meening kan gezegd worden door te gaan, willen wij niet beslissen, maar brengen liever hier ten toets eenige proeven van den voorkeur, die sommige groote mannen voor zekere spijs of drank hadden, en die, in allen gevalle, niet onbelangrijk is te vernemen.

KAREL de Groote at bovenal gaarne vleesch, vooral wildbraad.

MELANCHTON, overl. 1560, was, ten minste in zijne jeugd, een groot vriend van gerstensoep. Voorts at hij gaarne grondelingen en dergelijke kleine visschen, alsmede moesgroenten en allerlei meelkost. Maar vleeschspijzen en groote visschen stonden hem tegen, zoo als hij in het algemeen een vijand van smulpartijen was. Hij had de gewoonte van zich zelven te zeggen, dat hij zonder moeite de levenswijze van PYTHAGORAS zoude kunnen aannemen.

TORQUATUS TASSO, overl. 1595, was een bijzonder liefhebber van ingemaakte vruchten, van marsepein en ander zoet gebak, zelfs salade at hij met suiker.

HENDRIK IV, Koning van Frankrijk, overl. 1610, was een onmatig oester-en meloeneter. Zijne lievelingsdrank was Vin d'Arbois (wijn van Arbois), die in Franche-Comté, een middelmatig wijnland, wast.

VOLTAIRE, was een onverzadelijk koffijdrinker, even als NAPOLEON en FREDERIK de Groote. Het lievelingsgeregt van dezen laatste waren Polenta, zijnde koeken van geroostte en vervolgens gemalen gerst.

CREBILLON de jongere, overl. 1777, onderscheidde zich door eene ongelooflijke menigte oesters te kunnen eten.

LESSING, overl. 1781, had tot lievelingsgeregt linzen.

KLOPSTOK, overl. 1803, was een hartstogtelijk liefhebber van druiven. Tot zijne geliefkoosde spijzen behoorden voorts pasteijen, vooral truffelpasteijen, zalm, elft, gerookt vleesch; groenten en erwten. Zijne lievelingsdrank was rijnsche wijn en in de laatste jaren van zijn leven eene flesch Bordeauxwijn.

KANT, overl. 1803, had, tot in zijnen hoogen ouderdom, tot lievelingsgeregt een linzen pap, een met buikspek toebereid geregt van pastenaken (witte wortelen), eenen pommersche spekpodding, eenen podding van gele erwten met varkenspooten, voorts gedroogde vruchten uit Pommeren. KANT at gewoonlijk van 1—4 uur aan het middagmaal.

SCHILLER, overl. 1805, was in zijne jeugd een groot liefhebber van ham. Op eene nog aanwezige nota van eenen Herbergier uit Stuttgard, voor hetgene SCHILLER gedurende eenige maanden 's avonds verteerde, vindt men bijna dagelijks, bij eene matige hoeveelheid landwijn, ham opgeteekend.

WIELAND, overl. 1813 at, even als de Atheniensers, gaarne koekengebak; wist hij, dat zijne vrouw iets van dien aard bewaard had, dan konde hij vaak, nog na middernacht, uit het bed opstaan, de lekkernij halen en genoegelijk oppeuzelen. Alle zondagen (omtrent het jaar 1774) werd bij hem te Weimar een *tatsche*, zeker te Biberach zeer bekend gebak, bij het nageregt opgedischt. Alpen-forellen uit het Appenzelsche, vond hij zoo uitermate heerlijk, dat hij nog jaren daarna van de smulpartij praten konde, op welke zij hem voorgezet waren. Ook was hem in zijnen ouderdom een glaasje kerschen brandewijn zeer aangenaam.

MATTHISSON, overl. 1832, betuigde, dat hij boven alles gaarne erwten witte boonen en pekelvleesch at.

De levensbeschrijver van ALEXANDER POPE, overl. 1744, heeft van hem opteekeningswaardig gevonden, dat niets bij hem boven eenen lekkeren maaltijd ging, en van GOETHE, overl. 1832, wordt gemeld, dat hij bijzonder gaarne champagnewijn dronk.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (17 *Januarij*) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54 drie zestiende, vijf zestiende; dito 5 pCt. 100⅝, 101; Kansbill. 25 vijf zestiende, zeven zestiende; Amort.-Syndik. 94⅝, negen zestiende, ⅝; Id. 3½ pCt. 79¼, ⅜; Handelm. 175, 174¾, ⅞, 175¼; O. Indie 99; Ardoins 16 dertien zestiende; Roebels 6 pCt. 71⅞, 72 ex div.; Braz. 77¼; Columb. 20, ⅛.

⁂ GETROUWD:

G. W. L. DE PETIT,
Kapitein bij de 5de Afdeeling Infanterie
en
S. M. HANSSEN.

Amsterdam, den 17. Januarij 1139.

⁂ Heden verloste zeer voorspoedig van eene *DOCHTER*, C. E. VAN DER HOEVEN, geliefde Echtgenoot van
F. R. VAN NAERSSEN,
Notaris.
BREDA,
17 Januarij 1838.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

IN HET EERSTE RESSORT.

De fungerende Agent van het Domein in het Distrikt *Zevenbergen*, zal, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Zevenbergen*, op Donderdag den 31. Januarij 1839, des voormiddags ten 9 ure, ten Gemeentenshuize van *Zevenbergen*, publiek

VERKOOPEN,

20 Kavelen extra zware OLMEN BOOMEN, aan den *Hoogen Zeedijk.*
18 —— extra zware BEUKEN BOOMEN, in de *Hazeldonksche Dreef.*
80 —— SCHAARHOUT, aan diverse Dijken.

Staande allen onder *Zevenbergen.*

De Konditiën van Verkooping kunnen van heden af, dagelijks, ten Kantore van opgenoemde fungerende Agent, worden gelezen.

ZEVENBERGEN, den 16. Januarij 1839.

De fungerende Agent voornoemd,
W. F. E. VAN DER BORCH.



TE KOOP OF TE HUUR TEGEN MEI.

Eene moderne HEEREN-HUIZING, gelegen in het midden der Stad, voorzien van 8 Boven- en 3 Beneden-Kamers, Meiden-Kamer, ruime Plaats, en verder zeer logeabel en vol gemakken. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

VÉSICATOIRES—CAUTÈRES.

PAPIER D'ALBESPEYRES, seul approuvé par les membres de l'Académie de Médecine pour panser sans douleur et obtenir une suppuration abondante et inodore (Compresses spongieuses préférables au linge). Depôt chez M. VAN DEN GOORBERGH, à *Breda.*

⁂ Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is de INTEEKENING geopend op:

HISTOIRE DE L'EMPEREUR NAPOLEON,
Par P. M. LAURENT (*de l'Ardèche*,)
Illustrée
DE 500 DESSINS par HORACE VERNET,
et augmentée d'un grand nombre des plus beaux dessins de RAFFET, qui ne se trouvent pas dans l'édition originale.

L'ouvrage sera publiée en 40 *Livraisons* à 25 Cents la livraison: il paraîtra au moins une livraison par semaine: toutes les livraisons qui paraîtraient au delà de ce nombre seront fournies *gratis* aux 2000 premiers souscripteurs, qui auront en outre leurs exemplaires sur papier glacé, avec gravures de premier choix; ils recevront aussi *gratis* les grandes gravures supplémentaires dessinées par RAFFET, et obtiendront au prix de 6 fl. au lieu de 10 *l'Histoire de la Revolution Française*, par MIGNET, illustrée de 200 dessins de RAFFET et autres célèbres artistes, qui sera publiée également dans le même format, sur même papier et en même caractère que l'édition de l'Histoire de NAPOLEON.

Le prospectus se distribue *gratis.*

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers